vyhotovení zákona vyhlášením se liší tím, že president podle německé ústavy má pouze alternativu zákon předložiti lidu nebo vyhlásiti resp. nevyhlásiti. Naproti tomu sněm má vždy moc návrh přijmouti nebo zamítnouti a při tom stanoviti přesný obsah zákona v každém případu samostatně nebo alternativně. Lid pak má pouze moc návrh — za to však definitivně — přijmouti nebo zamítnouti. Není tedy právního rozdílu mezi usnesením sněmu a rozhodováním lidu. Obojí jest usnesením zákonodárným. Avšak jest tu rozdělení funkcí ve smyslu Labandově — což přehlíží Triepel — na zákonodárné usnesení a na stanovení obsahu zákona. Lidu, pokud nevykoná zákonodárnou iniciativu, nepřísluší nikdy stanovení obsahu zákona, nýbrž jen zákonodárné usnesení. Sněm naproti tomu je zcela volný ve stanovení obsahu zákona.

ZPRÁVY.

Druhý právnický sjezd. *Prof. Weyr napsal o něm do »Lidových Novin« (16. listopadu 1924). Z celého článku je patrna obava pisatele — zasvěceného jistě podrobně do přípravných prací sjezdových —, že účast našeho právnictva na sjezdu nebude úměrná jeho významu. »Nedovedu si představit,« píše, »větší ostudy a blamáže našeho domácího právnictva, než by byla ta, která by vznikla nedostatečnou účastí jeho na sjezdu, který má po prvé sjednotiti veškeré právníky k odborným poradám o vlastním právním řádě.« Nezdá se, že by obavy tyto měly podkladu, poněvadž nechce se prostě věřiti, že by tak inteligentní vrstva národa, jako jsou právníci, nepochopila významu tohoto velkolepého podniku. Vždyť tu nejde jen o vědecký sjezd jako při sjezdech odborníků jiných věd, nýbrž o věc svrchované důležitosti praktické pro celý život národní a státní. Neboť na sjezdě budou řešeny velmi naléhavé otázky legislativní a sjezdové porady mají býti směrnicí pro zákonodárce republiky. A je-li demokracie diskussí, pak nelze tím rozuměti ani diskussi několika ministerských úředníků a odborníků, kteří na určité zákonné osnově pracují, ani diskussi politiků z povolání, kteří se zajímají zpravidla výhradně o stranicko-politické stránky věci, nýbrž přede vším ostatním diskussí oné vrstvy národa, která má odborné znalosti a zkušenosti ve všech odborech aplikace práva a dovede o předložené otázce legislativní uvažovati věcně, sine ira et studio, sc. politického, stavovského atd.*

Bylo by smutným zjevem nejen pro tuto vrstvu, nýbrž pro celý národ, kdyby právnictvo československé nepochopilo svůj úkol při první velké příležitosti k této diskussi. Jde o zkoušku celého stavu, ale tím i celého národa, je-li k takové diskussi zralý. A zkušebním kamenem nebude jen úroveň prací, referátů a debat sjezdových, ale i účast a zájem právnictva o sjezd a jeho otázky.

Za těchto okolností zdá se, že všechny jiné ohledy — snad místní (sjezd koná se v Brně!) nebo osobní, — ustoupí do pozadí a že dnešní naše právnictvo ukáže svoji pohotovost a úroveň nejen vzhledem k svým předchůdcům (skvělý právnický sjezd v roce 1904), ale i k zvýšeným požadavkům dnešní doby a našeho samostatného státního života.)* **—n—**

Je mnoho kontroly. Z denních listů je známo, že vláda vypracovala nový návrh zákona o Nejvyšším správním soudě. Kdyby se měl provésti tak, jak byl vypracován, bylo by asi zbytečno říkati nadále Nejvyšší správní soud a stačilo by prostě se omezit na pouhý správní soud. Zdá se, že někde nesetkala se s náležitým pochopením a s náležitým uznáním dosavadní činnost tohoto nejvyššího tribunálu správního, v němž je svrchovanému národu, jakožto vládci republiky, zaručena ochrana před případnými přehmaty státní administrativy.

Přehlédneme-li jen stručně dosavadní činnost nejvyššího správního soudu od převratu, musíme uznat, že za těchto šest let vykonal nejvyšší správní soud u nás více práce, než bývalý správní soudní dvůr ve Vídni za dobu mnohem delší. Československé úřady se mu totiž o toto větší množství práce náležitě postaraly. Když správní soudní dvůr ve Vídni zrušil některému ministerstvu jeho rozhodnutí, pokládal to příslušný odborový přednosta zpravidla za svou osobní ostudu a ihned vydal poukaz podřízeným úřadům, aby napříště v podobné věci postupovaly vždy jen podle rozhodnutí správního soudu a všichni podřízení úředníci mu za zachování této zásady odpovídali.

U nás je tomu trochu jinak. Už v prvních letech po převratu se ve sbírce nálezů nejvyššího správního soudu až příliš často vyskytla úvodní věta asi tohoto znění: »Jak už nejvyšší správní soud v nálezu ze dne .... rozhodl ....«. Úřady zkrátka nebraly kontrolní funkci nejvyššího správního soudu příliš vážně, velmi často si rozhodovaly po svém bez ohledu na nejvyšší správní soud. Z osnovy nyní vypracované se zdá vyplývati, že československá administrativa chce nejvyššímu správnímu soudu usnadnit práci, avšak nikoli tím způsobem, který bychom očekávali, že totiž by se hodlala na příště více, než dosud, říditi jeho nálezy, nýbrž že prostě hledá všechny jen poněkud schůdné cesty, aby se vyhnula jeho oprávněné kontrole. Podle osnovy vylučuje se (mezi jiným) kompetence nejvyššího správního soudu, jde-li o rozhodnutí nebo opatření v l á d y. Není prý to totiž správní úřad. Je ovšem otázkou, co jest pokládati za rozhodnutí nebo opatření vlády. Může se stát, že vláda nedostane nějakou důležitou zásadu do zákona; pak ji prostě vtělí do vládního nařízení, prohlásí je za opatření vlády — a věc bude vyřízena. Vláda se tím dostane z nepříjemné situace, že musila dosud často vyslechnout levity pánů od nejvyššího správního soudu.

Není ani nutno zabývati se podrobnostmi a jen z této ukázky je zřejmo, oč jde. Důvodová zpráva moudře podotýká, že je nutno omezit působnost nejvyššího správního soudu »dle skutečné potřeby«. Podle jaké skutečné potřeby? Rozumí se přece samo sebou, že podle v l á d n í potřeby! —ík.

Přednáška o obchodní politice. V cyklu národohospodářských přednášek Masarykovy akademie práce pronesl 30. října významnou řeč býv. ministr dr. S c h u s t e r o n a š í o b c h o d n í p o l i t i c e. V podstatě pravil:

Československo je stát průmyslový, průmysl je základem našeho národního hospodářství, blahobytu i samé existence státní. Hlavním úkolem Československa je tudíž zaměstnati plně tento veliký průmysl a dáti mu prosperitu; to se může pro malý odbyt domácí (jen $^1/_4$—$^1/_5$ naší výrobní kapacity) státi jen velkým vývozem. Je proto prvním úkolem

*) Pozn. red. Přihlášky přijímá adv. dr. Krippner, Brno, Starobrněnská 19.